МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій

ЧЕРНІКІНА ОЛЕНА ПАВЛІВНА

ЦИФРОВІ НОТНІ КОЛЕКЦІЇ МИСТЕЦЬКИХ БІБЛІОТЕК

спеціальність В 13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа
Освітня програма Інформаційно-аналітична діяльність
галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Подається на здобуття освітньої кваліфікації магістр з бібліотечної, інформаційної та архівної справи

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Науковий керівник: Давидова І. О., професор, доктор наук із соціальних комунікацій, професор

Харків — 2026

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП 3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ НОТНИХ КОЛЕКЦІЙ БІБЛІОТЕК

1.1. Специфіка мистецьких бібліотек як сховищ музичної спадщини……8

1.2. Цифрові колекції нотних видань у бібліотеках світу ……14

РОЗДІЛ 2. НОТНІ КОЛЕКЦІЇ МИСТЕЦЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

2.1. Дослідження нотних колекцій цифрових бібліотек та репозиторіїв …..22

2.2. Перспективи цифровізації нотних фондів мистецьких бібліотек …….. 29

ВИСНОВКИ 38

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 42

ДОДАТКИ 46

Додаток А. Порівняльна схема світових цифрових музичних ресурсів

Додаток Б. Порівняльна схема українських цифрових музичних ресурсів

Додаток В. Ілюстративні матеріали цифрових нотних колекцій

Додаток Г. Структура метаданих цифрового нотного документа

ВСТУП

Нотні колекції музичних бібліотек відіграють виняткову роль у збереженні, вивченні та популяризації музичної спадщини як невід'ємної складової культурної й мистецької спадщини людства. Нотні колекції виконують ключову роль у забезпеченні музичної освіти, наукових досліджень, виконавської практики, сприяють розвиткові мистецтва й підвищення культурного рівня людей. Збереження та доступність нотних джерел створюють підґрунтя для розвитку музичної культури та становлять важливу частину світової та національної мистецької спадщини. Зважаючи на те, що нотні видання, рукописи, авторські редакції музичних творів та інші документи музичного змісту є не лише носіями музичної інформації, а й цінними історико-культурними артефактами, що відображають особливості розвитку музичного мистецтва, виконавських традицій та мистецьких процесів, їх дослідження, збереження та використання в цифрову добу є важливим та актуальним завданням для бібліотек.

Тенденції цифровізації, які охоплюють усі сфери суспільного життя, культуру і мистецтво, суттєво трансформують підходи до збереження і використання нотних документів. В цьому контексті, особливої актуальності набувають питання як дослідження сучасного стану цифрових нотних колекцій мистецьких бібліотек, так і визначення напрямів їх генерації, зберігання, використання та подальшого розвитку в цифрову добу.

Мета кваліфікаційної роботи — визначити сучасний стан та особливості формування світових та українських цифрових нотних колекцій мистецьких бібліотек, окреслити перспективи їх збереження та використання.

Завдання:

1. Проаналізувати специфіку мистецьких бібліотек як сховищ музичної спадщини.
2. Дослідити сучасний стан цифрових колекцій нотних видань в бібліотеках світу.

3. Охарактеризувати зміст, структуру та джерела формування нотних фондів в Україні.

4. Проаналізувати сучасні підходи до збереження та цифровізації нотних колекцій.

5. Розробити рекомендації щодо подальшого розвитку нотних фондів мистецьких бібліотек України.

Об'єкт роботи — мистецькі бібліотеки як центри генерації та надання доступу до нотних цифрових ресурсів.

Предмет роботи — цифрові ресурси бібліотек мистецького профілю, їх склад, видова структура та перспективи використання в інформаційному обслуговуванні.

Наукову основу кваліфікаційної роботи склали дослідження сучасних бібліотекознавців Л. А. Дубровіної, О. С. Онищенко, В. О. Ільганаєвої, О. Ю. Мар'їної. У працях Л. А Дубровіної та О. С. Онищенко [8] бібліотека розглядається як соціокультурний інститут, що забезпечує збереження документної спадщини, формування національної пам'яті та підтримку наукових досліджень. Дослідники наголошують, що система відомчих спеціалізованих, наукових і публічних бібліотек склалася в Україні лише в кінці XIX – на початку XX ст., коли «нагальною була проблема забезпечення загальнодоступності до акумульованих у бібліотечних фондах знань та духовних скарбів усьому населенню. За цей період відбувся стрімкий розвиток функцій бібліотек: від функції зберігання творів друку як суспільно корисних текстів і надання їх у суспільне користування до функції зберігання суспільно корисної інформації і забезпечення доступу до всіх зафіксованих у різних видах документів знань, встановлення комунікації з усім світом і організації доступу до цієї інформації» [8, с. 503].

Подібної позиції дотримується В. О. Ільганаєва, яка розглядає бібліотеку як складову системи соціальних комунікацій суспільства і складову інформаційної інфраструктури держави [12]. Дослідниця відзначила чітку тенденцію трансформації бібліотек з традиційних документосховищ у відкриті

інформаційно-комунікаційні центри, що інтегрують друковані, електронні та мультимедійні ресурси. Ця концепція повною мірою характеризує сучасні мистецькі бібліотеки, діяльність яких усе більше пов'язана зі створенням цифрових інформаційних ресурсів.

Розгорнута характеристика діяльності бібліотек у цифровому просторі представлена О. Ю. Мар'їною, яка стверджує що «векторність та темпи адаптації бібліотек до цифрового простору залежать від рівня соціальної організації бібліотечно-інформаційної галузі в суспільстві. Перехід до цифрової епохи…відбувається насамперед через інтеграцію бібліотечного виробництва до електронного медіасередовища та актуалізацію ресурсної бази бібліотечної галузі в контексті гуманізації суспільного життя» [22, с. 37]. Дослідження О. Клименко та О. Сокур присвячені дослідженню впливу процесів цифровізації на основні напрями діяльності сучасних українських бібліотек і особливості формування їх документно-інформаційних ресурсів. Автори дійшли висновку, що «Використання новітніх інформаційних технологій у бібліотечній роботі дає змогу адаптувати процес обслуговування по потреб і запиті сучасної аудиторії, підвищити його якість, налагодити інтерактивну комунікацію з читачами» [17, с. 22]. Саме ця тенденція сьогодні притамана мистецьким бібліотекам, які вирішують завдання актуалізації своїх документних ресурсів в цифровому просторі.

Актуальні питання збереженості фондів архівів, бібліотек і музеїв як установ культури було досліджено Ю. Ковтанюком [18]. Автор порушує питання щодо визначення дієвих способів вирішення питань збереження культурної спадщини в умовах воєнного стану і порушує питання щодо визначення дієвих способів їх вирішення із застосуванням сучасних інформаційних технологій. Автор акцентує увагу на посиленні діяльності із оцифрування найбільш цінних документів відповідно до вимог міжнародних стандартів і аналізує роботу зі створення цифрових копій нотних колекцій, зокрема, в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського. Акцент зроблено на важливості використання хмарних технологій як дієвого засобу збереження цифрових даних. В цьому

контексті важливим є дослідження М. Олексіна, Н. Кунанець, Р. Білоусова присвячене хмарним сервісам як сучасному засобу зберігання ресурсів бібліотек [25]. Автори наголошують на тому, що хмарні сервіси надають можливість забезпечувати довгострокове зберігання та архівування цифрових матеріалів і збереження їх цінності в майбутньому. Стосовно мистецьких бібліотек саме використання хмарних сервісів дає змогу покращити зручність доступу до цифрових ресурсів для користувачів в будь який час.

Вагомий внесок у вивчення проблем збереження та цифровізації музичних фондів бібліотек України здійснив колективу авторів [38]. Це одне з небагатьох досліджень, присвячене цифровим мистецьким колекціям бібліотек закладів вищої освіти України, в якому акцентовано увагу на наявних цифрових колекціях мистецького спрямування, проаналізована їх тематика та структура, обсяги, доступність. Результатом проведеного дослідження є висновок стосовно проблемності ситуації з оцифрування унікальних мистецьких фондів бібліотек України та їх репрезентацією в цифровому просторі. Автори виокремлюють не лише проблемні аспекти створення цифрових колекцій, але й пропонують застосовувати нові технології в ході створення детальних 3D-сканувань та високоточних цифрових копій або моделей мистецьких артефактів в колекціях; впровадження їх в функціонал технологій штучного інтелекту, елементів віртуальної і доповненої реальності, Інтернету речей; використанню підходів гейміфікації та долучення користувачів до інтерактивних виставок, віртуальних турів тощо [38].

Таким чином, аналіз джерельної бази засвідчив, що не зважаючи на зацікавленість бібліотекознавців та фахівців інформаційної сфери щодо проблем цифровізації мистецьких бібліотек України, ці питання й нині залишаються недостатньо розробленими.

Методологічною базою дослідження є використання комплексу загальнонаукових методів аналізу, синтезу та узагальнення фактів розвитку цифровізації діяльності мистецьких бібліотек як установ культури і мистецтва.

Важливе місце посідає вебометричний аналіз діяльності мистецьких бібліотек. У представленій кваліфікаційній роботі проведено вебометричний аналіз 6 інституційних репозитаріїв українських бібліотек. В якості інструментарія для отримання вебометричних показників обрано сервіс Similarweb [40]. Період проведення вебометричного дослідження: квітень 2026 року.

Серед методологічних підходів, застосованих в роботі, важливе місце відводиться системному – розгляд мистецьких бібліотек як складової системи спеціальних бібліотечних установ; інформаційному та соціокомунікаційному, які підкреслюють важливість інформаційних ресурсів мистецьких бібліотек та необхідність застосування нових інформаційних технологій для їх актуалізації і введення в систему соціальних фахових комунікацій.

Слід зазначити, що термін «мистецькі бібліотеки» як окремий та офіційно визнаний вид бібліотек на рівні окремої категорії не визначений. Разом з тим, він використовується в даному кваліфікаційному дослідженні як такий, що найбільш повно відображає специфіку діяльності бібліотек, фонди яких спеціалізуються на різних видах мистецтва (зокрема і нотних видань). Саме ці бібліотеки формують свої галузеві цифрові нотні колекції та забезпечують інформаційні потреби фахівців і користувачів у галузі культури і мистецтва. Термін «мистецькі бібліотеки» в даному досліджені було обрано як найбільш узагальнюючий і широкий за змістом, навіть порівняно із терміном «музичні бібліотеки», оскільки його використання узгоджується із сучасною науковою термінологією у сфері бібліотекознавства, документознавства та культурології, а також із практикою функціонування спеціалізованих бібліотек при закладах вищої мистецької освіти, театрах, філармоніях, мистецьких академіях та інших культурних інституціях.

Для візуалізації даних, зокрема підготовки діаграм та гістограм, отриманих в результаті проведеного в кваліфікаційній роботі дослідження, використовувався інструмент генеративного штучного інтелекту ChatGPT.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2 розділів, 4 підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ НОТНИХ КОЛЕКЦІЙ

1.1. Специфіка мистецьких бібліотек як сховищ музичної спадщини

В умовах цифрової трансформації суспільства бібліотеки залишаються важливими елементами інформаційної інфраструктури держави, які забезпечують накопичення, збереження, систематизацію та поширення документної спадщини. Важливе місце серед системи бібліотек країни посідають мистецькі бібліотеки, які здійснюють інформаційне забезпечення розвитку культури, мистецтва, мистецької освіти та науки. Як складова інформаційної інфраструктури держави вони не лише акумулюють спеціалізовані інформаційні ресурси, а й виконують функцію інформаційних посередників між національною мистецькою спадщиною, професійною спільнотою та широким колом користувачів.

Відповідно до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» бібліотека є «інформаційним, культурним, освітнім закладом, який формує, зберігає, організовує та надає у користування документи й інформаційні ресурси» [28]. Сучасне законодавство визначає бібліотеки як невід'ємну складову інформаційної та культурної інфраструктури держави, діяльність якої спрямована на забезпечення громадянам конституційного права на доступ до інформації, знань, культурних цінностей. Такий підхід дозволяє розглядати мистецькі бібліотеки як важливі соціокультурні інституції, що забезпечують збереження мистецької пам'яті суспільства. В даній роботі під мистецькою бібліотекою розуміється спеціалізована бібліотечна установа або її структурний підрозділ, фонд якого формується переважно документами з музики, театрального, образотворчого, кіномистецтва та інших галузей художньої культури. До складу таких фондів входять не лише книги, а й нотні видання,

альбоми, каталоги, у\аудіовізуальні документи, цифрові колекції, архівні матеріали, електронні ресурси та бази даних.

Згідно з ДСТУ 7448:2013 мистецькі бібліотеки належать до спеціалізованих галузевих бібліотек, фонди яких формуються відповідно до певної галузі знань або сфери діяльності. В стандарті зазначено, що «спеціалізована бібліотека обслуговує окремі категорії користувачів інформації», в той час як галузева бібліотека «це бібліотека окремої галузі науки, культури, яка на національному, державному чи регіональному рівні відповідає за збирання документів у певній галузі знань» [16].

Мистецькі бібліотеки займають особливе місце в системі спеціалізованих бібліотек України. Вони охоплюють бібліотеки закладів мистецької освіти, музичних університетів та академій, університетів культури, театрів, філармоній, творчих спілок, мистецьких центрів, а також окремі структурні підрозділи національних бібліотек, що здійснюють формування спеціалізованих мистецьких фондів. Саме склад музичних фондів є особливістю мистецьких бібліотек. Вони містять нотні видання, рукописи, концертні програми, театральні афіши, ескізи декорацій, художні альбоми, каталоги музейних колекцій, електронні нотні архіви, аудіозаписи, відеоматеріали та цифрові репозиторії. Важливо підкреслити, що значна частина таких документів має статус культурної спадщини і потребує особливих умов збереження та оцифрування.

Також слід зазначити, що мистецькі бібліотеки у системі спеціалізованих бібліотек виконують низку взаємопов’язаних функцій, серед яких провідними є кумулятивна, інформаційна, комунікаційна, культурна та освітня. Кумулятивна функція бібліотек полягає у «збиранні та збереженні документів, які є об’єктом вивчення з боку користувачів» і є відображенням «традиціоналістичної парадигми» [7, с. 42]. Вона полягає у цілеспрямованому відборі, комплектуванні, накопиченні, систематизації, збереженні та довготривалому зберіганні документів для забезпечення соціокультурної

пам’яті суспільства. Варто зазначити, що стосовно мистецьких бібліотек кумулятивна функція має свою специфіку, яка забезпечує не лише збереження культурної спадщини, але й формування спеціалізованих колекцій, передачу мистецького досвіду наступним поколінням та створення інформаційної бази для наукових досліджень, творчості та мистецької освіти. Важлива місія мистецької книгозбірні – формування та збереження спеціалізованих ресурсів, що відображають художню культуру, зокрема до таких ресурсів належать книги з історії та теорії мистецтва, нотні видання, театральні програми, каталоги виставок, мистецька періодика, аудіовізуальні документи, цифрові мистецькі колекції та архівні матеріали митців.

Сутністю інформаційної функції мистецьких бібліотек «є сукупність видів діяльності бібліотеки з інформаційного забезпечення матеріального і духовного виробництва. Технічна і технологічна модернізації бібліотечної діяльності сприяли посиленню та трансформації інформаційної функції в сучасному цифровому середовищі. Бібліотека стає повноправним суб’єктом інформаційного простору. Вона збирає і зберігає документовану інформацію і знання в електронному вигляді: це і робота з оцифрування колекцій та фондів, і співпраця з видавництвами та іншими бібліотечно-архівними установами та окремими авторами щодо надання електронного примірника документа; бібліотека бере участь у формуванні документного потоку, проводить його аналітико-синтетичну обробку, створює різноманітні інформаційні продукти» [21, с. 40].

Важливо відзначити, що «у діяльності бібліотек як закладів культури, які забезпечують комунікаційні процеси у суспільстві документами, інформацією та знаннями, новим змістом наповнюється …комунікаційна функція» [19, с. 129]. Сьогодні мистецькі бібліотеки працюють над створенням комунікаційного простору, в якому взаємодіють інформація, культура та користувач. Комунікаційний простір мистецької бібліотеки створює багатоканальну комунікацію між автором музичного твору та його

виконавцем, композитором і дослідником, культурною спадщиною минулого та сучасним користувачем, мистецькою освітою та професійною практикою. Ця комунікація забезпечується з паралельним використанням візуального, аудитивного (слухового) та аудіовізуального каналів.

Як учасник інформаційного простору «бібліотека стає центром міжособистісної комунікації, що потребує диверсифікації її інформаційної та комунікаційної діяльності відповідно до інформаційних, культурних, освітніх, дозвіллєвих та ін. потреб користувачів і спричинило зміни контенту та наповнення бібліотечно-інформаційного сервісу новими послугами та продуктами» [19, с. 153]. Слід зауважити, що саме використання аудитивного каналу комунікації, який забезпечує передачу інформації через звукові сигнали – мовлення, музику, шумові ефекти, аудіозаписи, є особливою відмінністю мистецьких бібліотек порівняно з іншими спеціалізованими установами.

Акцентуємо на тому, що саме «у рамках комунікаційної функції бібліотека організовує взаємодію читачів з соціальною пам’яттю усього людства, передаючи їй у користування все накопичене цивілізацією культурне надбання. Під впливом соціально-економічних трансформацій та впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій в бібліотеці відбувається переосмислення та трансформація культурної функції, сутністю якої є сукупність видів діяльності, спрямованих на духовний розвиток громадян, залучення їх до цінностей вітчизняної та світової культури, створення умов для культурного дозвілля» [21, с. 40]. Ці процеси відбуваються під впливом подвійної природи документу в мистецькій бібліотеці: їх можна сприймати візуально через нотний текст і аудитивно через звучання. Цифровізація бібліотечних процесів активує цю подвійну природу: користувач працює з нотними виданнями, призначеними для відтворення музики, фонозаписи дають можливість почути різні виконавські інтерпретації, аудіоархіви зберігають голоси композиторів, музикантів, фольклорні записи.

Цифрові музичні бібліотеки сьогодення дозволяють одночасно переглядати партитуру і прослуховувати її виконання.

Важливе місце в системі мистецьких бібліотек посідають бібліотеки закладів вищої освіти. «Цифрові колекції мистецького спрямування, створені університетськими бібліотеками, нині стають не лише сховищем оцифрованих артефактів, але й інтерактивним середовищем для їхньої візуалізації, дослідження, аналізу та інтерпретації. Завдяки застосуванню цифрових інструментів та методів, дослідники отримують можливість проводити багаторівневі порівняння, здійснювати семантичний аналіз, відстежувати історико-культурні контексти, а також створювати нові моделі репрезентації мистецької спадщини [38]. Подальша доказова база такого підходу потребує більш чіткого окреслення поняття «нотна колекція» та визначення його місця в системі мистецьких документів. Документ, зміст якого пов’язано зі створенням, виконанням, дослідженням або популяризацією творів мистецтва незалежно від матеріальної форми його існування, може бути визначений як мистецький документ. Важливим його підвидом виступає нотний документ, в якому інформація зафіксована за допомогою системи музичної нотації та призначена для відтворення музичного твору. На відміну від більшості документів, нотний документ має подвійну інформаційну природу: графічний нотний запис є лише способом фіксації музичної інформації, тоді як її повне сприйняття можливе лише у процесі звучання.

Цифровізація бібліотечно-інформаційної діяльності сприяє процесу формування цифрових колекцій, серед яких важливе місце в мистецьких бібліотеках посідають нотні цифрові колекції. Світова інформаційна практика засвідчила активний процес створення цифрових нотних колекцій як спеціалізованих зібрань, які містять нотні документи у цифровій формі або їх цифрові копії, забезпечує їх довготривале збереження, бібліографічний опис, інформаційний пошук, інтерактивне використання та віддалений доступ із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Це

авторське визначення підкреслює те, що колекція може зберігати й надавати доступ до фізичних (друкованих) або електронних (файли) джерел, тобто містити друковані видання, рукописи, ноти, фото, файли у будь-якому, навіть, неструктурованому вигляді. Цифрова нотна колекція розглядається як тематичний інформаційний ресурс, орієнтований на збереження, опис і надання доступу до музичних документів.

«Розширюючи свої функції, бібліотека все активніше запроваджує нові засоби доступу, створення та обробки інформації, використовуючи цифрові технології та сучасні засоби комунікації» [21, с. 43]. Мистецькі бібліотеки розвиваються в цьому напрямі, створюючи сучасні цифрові системи збереження, організації й довгострокового доступу до електронних матеріалів галузевого спрямування. Мистецькі репозиторії орієнтовані на довготривале зберігання, пошук та відкритий доступ. Їх побудова за принципами інформаційних систем уможливлює реалізацію функцій індексації, пошуку, архівації, контролю доступу і дозволяє інтеграцію з каталогами та пошуковими сервісами. Цифровий контент у вигляді оцифрованих документів, нот, відео, архівів зберігаються з чітко оформленими метаданими.

Таким чином, мистецькі бібліотеки є спеціалізованими документно-інформаційними установами, які виконують особливу місію збереження музичної спадщини. Вони формують інформаційні ресурси та виконують функції накопичення, наукового опрацювання, довготривалого збереження та популяризації музичних документів, сприяють репрезентації національної музичної спадщини та її інтеграції у світовий культурний простір. Подальше дослідження цифрових колекцій мистецьких бібліотек потребує вивчення та узагальнення колекцій нотних видань провідних мистецьких бібліотек світу.

1.2. Цифрові колекції нотних видань у бібліотеках світу

Аналіз сучасного стану світових нотних колекцій мистецьких бібліотек світу має важливе значення, бо дозволяє визначити ефективні підходи до формування, обліку, збереження та популяризації нотних видань. Це створює наукове підґрунтя для модернізації українських мистецьких бібліотек і формування їх колекцій. Особливої ваги це питання отримує в умовах цифрової трансформації бібліотек і необхідності захисту культурних цінностей України.

Найбільшою міжнародною відкритою цифровою нотною бібліотекою, що спеціалізується на збиранні, збереженні та поширенні музичних творів є IMSLP (Petrucci Music Library), заснованої в 2006 році. Музична бібліотека IMSLP Петруччі є Міжнародним проєктом бібліотеки музичних партитур, яка містить нотні записи та інформацію про музичні твори. Це найбільша у світі цифрова нотна бібліотека, яка забезпечує доступ до величезного масиву музичних документів. В її структурі наявні як історичні рукописи і перші видання, так і сучасні редакції та аудіозаписи.

Бібліотека орієнтована на інформаційний супровід широкого кола споживачів музичної інформації: музикантів-виконавців, викладачів, студентів мистецьких закладів освіти, композиторів, диригентів та науковців. Її цифрові колекції містять нотні видання різних історичних періодів, авторські та академічні партитури, клавіри, оркестрові партитури та окремі партії, вокальні твори та камерну музику, а також праці з композиції, гармонії та музикознавства і аудіозаписи творів.

Аналіз сайту засвідчив наявність зручної системи пошуку інформації та структуроване представлення даних. Пошук і навігація здійснюються за прізвищем композитора, назвою твору, жанром, інструментальним складом та історичними періодами. Для кожного твору подається інформація про автора, дату створення, видавництво, редакторів та джерело оцифрування.

Користувачі мають змогу опрацьовувати музичні джерела, порівнювати різні редакції творів і вивчати особливості світової музичної спадщини різних історичних епох.

У зв’язку з тим, що колекція акумулює музичні документи різних країн, епох і стилів, вона не лише сприяє збереженню культурної пам’яті людства, але й має велике значення для підготовки музикантів. Бібліотека пропонує документи з історії музики, теорії музичного мистецтва та виконавської практики, надає безкоштовний доступ до академічного репертуару, що сприяє розвиткові професійних компетенцій здобувачів освіти, музикознавчим дослідженням. Система інформаційного сервісу бібліотеки сприяє тому, що твори відомих і маловідомих композиторів отримують нові можливості для поширення та виконання, що сприяє підтримці культурного різноманіття.

Аналіз відвідування сайту засвідчив, що за останній рік збільшилась кількість користувачів, які звертаються до ресурсу за допомогою мобільного інтернету (51,04% проти 48,96%).

Рис.1.2.1. Розподіл відвідувачів Petrucci Music Library за пристроями

Щомісячно кількість відвідувань складає понад 350 000 відвідувачів переважно зі Сполучених Штатів, Канади, Великої Британії, щодоби їм надається близько 90 000 документів [41].

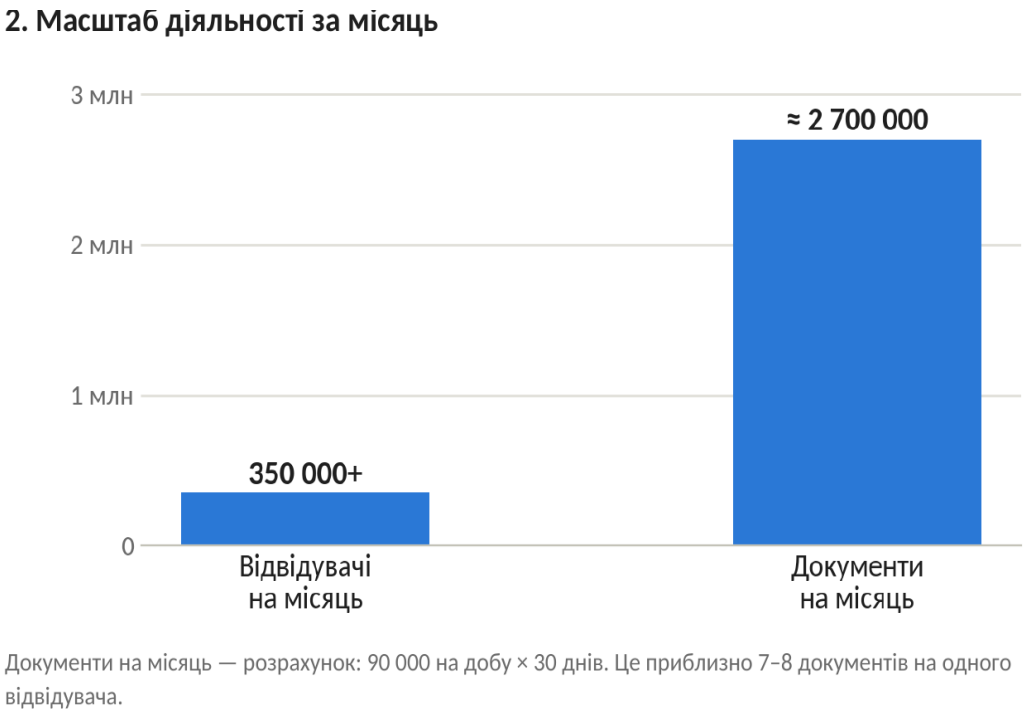

Рис. 1.2.2. Масштаб діяльності Petrucci Music Library за місяць

Більшість користувачів отримує безкоштовний доступ до матеріалів, але частина додаткових функцій доступна лише для користувачів із підпискою. Важливо, що бібліотека надає можливості користувачам з різних країн безкоштовно використовувати значну частину колекції. Таким чином, Музична бібліотека Петруччі виступає не лише як електронна нотна бібліотека, а як важливий інструмент збереження та поширення світової музичної спадщини.

У 1998 році міжнародною спілкою волонтерів, до якої ввійшли хорові диригенти, музиканти, композитори, редактори нотних видань, музикознавці та інші фахівці у сфері хорового мистецтва заснували одну з найбільших міжнародних електронних бібліотек, яка спеціалізується на хоровій музиці та забезпечує вільний доступ до нотних матеріалів – Choral Public Domain Library (CPDL). До складу колекції включені документи які перебувають у

суспільному надбанні або поширюються на умовах відкритих ліцензій. Бібліотека функціонує як некомерційний проєкт, має вузьку спеціалізацію на хоровому репертуарі і підтримується музичною спільнотою з різних країн світу. У нотних колекціях наявні безкоштовні партитури понад 55755 хорових і вокальних творів не менше ніж 5455 композиторів, загальна кількість відвідувань складає близько 110 000 користувачів.

Аналіз сайту свідчить про те, що цифрова нотна колекція CPDL містить твори середньовічної, ренесансної, барокової, класичної, романтичної та сучасної музики. Особливу увагу приділено духовній музиці, мотетам, месам, кантатам, мадригалам, гімнам, хоралам і творам для церковних та академічних хорів. Додатково представлені біографічні відомості про композиторів, музикознавчі коментарі та інформація про джерела походження документів.

Важливо зазначити, що колекція надає доступ до нот у PDF-форматах, а також до редагованих файлів у форматах нотного набору. Такий підхід надає можливості користувачам адаптувати матеріали до власних виконавських потреб. Важливо відзначити, що для багатьох творів доступні MIDI-файли та аудіозаписи, які можуть бути використані під час самостійного вивчення партій або підготовки до репетицій. В цьому випадку нові інформаційні технології суттєво впливають на видову структуру документів, які може отримати користувач. Наявність MIDI-файлів є важливою відмінністю саме цифрових нотних колекцій [42]. MIDI (Musical Instrument Digital Interface) є міжнародним стандартом цифрового обміну музичною інформацією, розроблений у 1983 р. Якщо в традиційній бібліотеці користувач отримує лише нотний текст, то у цифровій бібліотеці він може переглядати партитуру, слухати її MIDI-відтворення, коли комп’ютер читає MIDI-команди й за допомогою синтезатора або програмного інструмента створює звук. Можливість такого інтерактивного відтворення значно розширює функціональні можливості мистецьких бібліотек порівняно із друкованими нотними фондами.

Choral Public Domain Library заснована на принципах вікі-технологій, «призначених для колективної розробки, зберігання, структуризації тексту, гіпертексту, файлів, мультимедіа» [6]. Користувачі можуть брати участь у наповненні та редагуванні контенту, додавати нові нотні матеріали, уточнювати бібліографічні описи та створювати тематичні сторінки. Така організація колекції на засадах використання вікі-технологій сприяє її постійному оновленню та розвитку. Таким чином, поєднання функцій цифрового архіву, освітнього ресурсу та професійної спільноти створює особливий цифровий інформаційний простір і Choral Public Domain Library є одним із провідних світових ресурсів цифрових нотних колекцій.

Одним із великомасштабних проєктів світових цифрових нотних колекцій є заснований у 2000 році некомерційний проєкт відкритого доступу Mutopia Project, який пропонує нотні колекції класичної і сучасної музики для безкоштовного використання. Його поява пов'язана з розвитком руху відкритого програмного забезпечення та ідеями вільного поширення знань у цифровому середовищі. Цей проєкт має на меті забезпечення безкоштовного доступу до музичних творів, а також створення якісних цифрових нотних копій для освітнього, наукового та виконавського використання. Важливо зазначити, що на відміну від багатьох нотних колекцій, які містять оцифровані готові друковані видання, проєкт Mutopia від початку свого створення орієнтований на нові електронні набори нот, згенеровані з допомогою системи комп'ютерного нотного набору LilyPond. Застосування цієї технології дозволило отримувати високоякісні цифрові партитури, придатні до друку, редагування та подальшого використання.

Ця цифрова нотна колекція охоплює 2124 твори композиторів різних історичних епох. Вона містить фортепіанні твори, сюїти, камерну музику, симфонічні композиції, вокальні та хорові твори, а також навчально-педагогічний репертуар. Для кожного твору доступні кілька форматів

представлення: зокрема, PDF для друку, MIDI для прослуховування та вихідні файли LilyPond для подальшого редагування.

Аналіз засвідчив достатньо високу кількість відвідувань колекції, яка склала лише за червень 2026 р. 276 212 тис. відвідувань, що на 15, 24 % більше ніж у попередньому місяці.

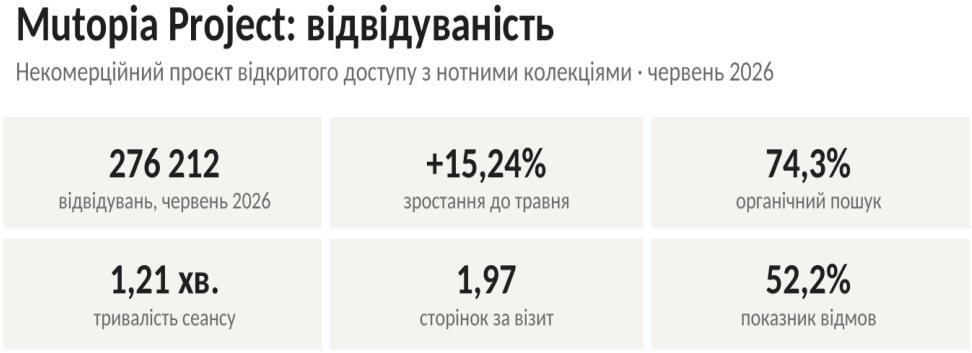

Рис. 1.2.3. Кількість відвідувань Mutopia Project

Така динаміка свідчить про зростання інтересу користувачів до ресурсу та його контенту. Набором, редагуванням, перевіркою та публікацією нотних матеріалів займається міжнародна спільнота добровольців. До створення колекції долучаються музиканти, викладачі, студенти, програмісти та поціновувачі музичного мистецтва з різних країн світу, що свідчить про достатньо різноманітну географію аудиторії. Найбільша частка відвідувань припадає на Сполучені Штати (19, 97%), Сінгапур (7, 38%), Велику Британію (5,89%) Канаду (5, 42%). Особливо помітним є різке зростання трафіку з Сінгапуру, що може свідчити про підвищення популярності ресурсу в цій країні.

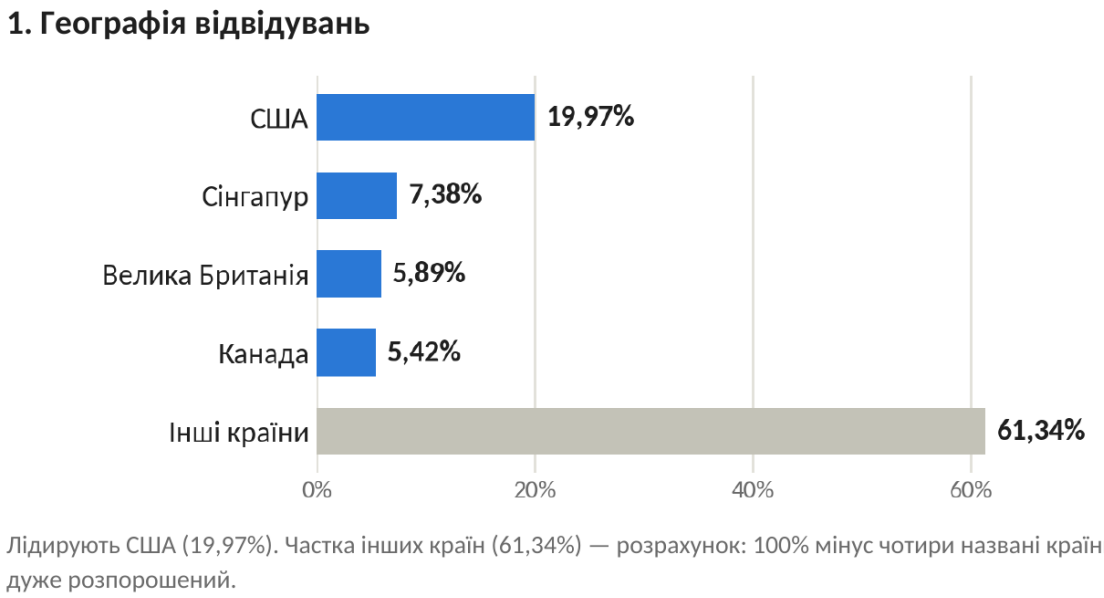

Рис. 1.2.4. Географія відвідувань Mutopia Project

Можна стверджувати, що пошукові можливості сайту є достатньо зручними для користувачів і вони знаходять необхідну інформацію достатньо швидко. Пошук ведеться по ключовим словам, композиторам, інструментам, стилям. Кількість відвідувань за травень 2026 р. склала 239 648 і має тенденцію до збільшення. В червні 2026 р. цей показник збільшився на 15, 24 % і склав 276 212 відвідувань. Середня тривалість одного сеансу становить 1,21 хв., за одне відвідування користувачі переглядають в середньому 1,97 сторінок, а показник відмов дорівнює 52,2 %. 74,3 усього трафіку забезпечує органічний пошук, що може свідчити про високий рівень пошукової оптимізації сайту цієї нотної колекції та її залежність від результатів пошукових систем.

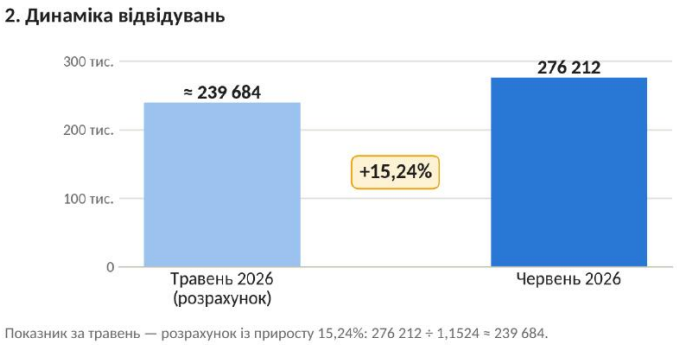

Рис. 1.2.5. Динаміка відвідувань Mutopia Project

Можна стверджувати, що для залучення аудиторії практично не використовується платна реклама, тому що частка платного пошуку становить менше 1 %. Даний цифровий ресурс Mutopia Project не демонструє активність у використанні соціальних платформ, частка трафіку із соціальних мереж є невеликою і становить лише 1,76%. Водночас практично не використовується медійна реклама, бо її внесок у загальний трафік становить менше 1%.

Таким чином, можна стверджувати, що на сучасному етапі Mutopia Project є одним із найавторитетніших відкритих нотних архівів у світі. Він поєднує функції цифрової бібліотеки та відкритого репозиторію, що вигідно відрізняє цю колекцію. Mutopia Project регулярно поповнюється новими творами та редакціями, матеріали поширюються відповідно до принципів відкритого доступу, а користувачі беруть участь у їх створенні та вдосконаленні. Завдяки цьому Mutopia Project розглядається як один із найуспішніших прикладів міжнародної цифрової нотної колекції, створеної на засадах співпраці, відкритості та суспільної користі.

Таким чином, аналіз нотних колекцій цифрових мистецьких бібліотек: Petrucci Music Library (IMSLP), Choral Public Domain Library (CPDL), Mutopia Project свідчить про те, що в світі практично сформувалась система сучасних електронних музичних ресурсів, які виконують певні функції в загальній системі цифрових бібліотек. Вони акумулюють значний масив музичних творів різних епох і жанрів, створюють умови для їх широкого використання в освітній, дослідницькій і практичній діяльності.

РОЗДІЛ 2. НОТНІ КОЛЕКЦІЇ МИСТЕЦЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

2.1. Дослідження нотних колекцій цифрових бібліотек та репозиторіїв

До аналізу нотних колекцій цифрових бібліотек та репозиторіїв України були залучені:

- Відділ музичних фондів Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (https://www.nbuv.gov.ua/node/65)
- Інституційний репозиторій Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського (http://e-archive.knmau.com.ua/)
- Онлайн-бібліотека української музики Національної спілки композиторів України [https://nuculibrary.com.ua/].
- Електронна бібліотека Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України (Інститут мистецтвознавства - Музикознавство).

Однією із найбільших є унікальна музична колекція нотних видань та музикознавчої літератури, яку генерує Відділ музичних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (ttps://www.nbuv.gov.ua/node/66?utm_source=chatgpt.com). «Спеціалізований фонд документів Відділу музичних фондів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – найбільше й найбагатше в державі за обсягом та змістом, науковим і культурним значенням зібрання нот та інших документів з питань музикознавства, музично бібліографії» [5]. Фонд музичних та нотних видань, що містить нотні рукописи українських композиторів, машинописні лібретто, сценарії, поєтичні тексти, переклади лібретто класичних опер і оперет, афіш та програм вистав і концертів «складається з близько 230 тисяч одиниць збереження. Найдавніші нотні видання датовані кінцем XVII ст. Значну групу документів складають видання XVIII століття (близько 2000), що за міжнародними стандартами вважаються раритетними нотними

виданнями. З 1930 -х років до фонду надходить обов’язковий примірник нот» [5].

Одним із ключових інструментів доступу до музичних ресурсів є електронний каталог НБУВ та спеціалізовані бібліографічні бази даних Відділу музичних фондів. Робота зі створення електронного каталогу музичних документів розпочалась у 2003 р. і нині представлена тематичними бібліографічними базами даних та імідж-каталогами [5]. Особливу наукову цінність мають оцифровані та каталогізовані колекції українських нотних видань початку 19 ст., які виконують не лише довідкову, а й джерелознавчу функцію. На їх базі здійснюються наукові дослідження історії музики та музичної культури України.

Аналіз показників відвідуваності вебсайту library.ust.edu.ua свідчить про його низьку ефективність, що може бути пов’язано із низкою причин, починаючи від складної воєнної ситуації в країні, і закінчуючи зниженням інтересу користувачів по причині недостатнього оновлення контенту або проблемами із індексацією сайту в пошукових системах. Аналіз поведінки відвідувачів також свідчить про низький рівень взаємодії із сайтом. У середньому користувачі переглядають лише 1,23 сторінки за один сеанс, а показник відмов становить 90, 17%. Можна вважати, що більшість відвідувачів залишають сайт після перегляду лише однієї сторінки. Навігація сайту не є складною, але можна вести мову про недостатньо привабливий або неактуальний контент.

Слід акцентувати увагу і на практичну відсутність мобільного трафіку, статистика показує, що 100% трафіку припадає на користувачів настільних комп’ютерів. Це може свідчити про недостатню адаптацію сайту до мобільних пристроїв. В літній період бібліотечний вебресурс отримав лише 306 відвідувань, що в цілому свідчить про низьку активність користувачів Національної бібліотеки. Якщо співробітниками бібліотеки зроблена велика робота по створенню цифрового ресурсу, то отримані результати вказують на необхідність не лише комплексного вдосконалення вебсайту, але й необхідність роботи з покращення пошукової оптимізації, регулярного

оновлення інформації, вдосконалення навігації та користувацького інтерфейсу. Нотна колекція потребує активнішого використання соціальних мереж для своєї популяризації.

Загалом результати аналізу свідчать, що вебсайт Відділу музичних фондів потребує подальшого розвитку як у технічному, так і в інформаційному аспектах для підвищення відвідуваності, покращенню взаємодії з користувачами та зростання ефективності його використання.

Аналіз цифрових нотних колекцій передбачає розгляд інституційних репозитаріїв мистецьких закладів вищої освіти. На жаль, аналіз засвідчив відсутність електронного інституційного репозиторію Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка у відкритому доступі. Одним із найбільш розвинених в Україні електронних архівів мистецьких закладів вищої освіти є інституційний репозиторій Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського (http://e-archive.knmau.com.ua/) [15]. Цей електронний архів має більш потужний потенціал для роботи з цифровими нотними документами ніж університетські репозиторії загального профілю, оскільки відображає специфіку мистецького закладу освіти та містить авторські нотні матеріали й навчальний репертуар.

Робота зі створення цього ресурсу була розпочата на початку третього тисячоліття в межах процесів інформатизації бібліотечної діяльності та впровадження новітніх технологій у сферу вищої музичної освіти. Робота розпочалась зі створення електронного каталогу, наступними етапами стало оцифрування окремих документів, розвиток віддалених сервісів доступу до інформаційних ресурсів, розширення електронних колекцій власної генерації, впровадження сучасних засобів інформаційного пошуку та створення умов для відкритого доступу до наукового і культурного надбання академії. Сьогодні репозиторій функціонує як електронний архів відкритого доступу, що забезпечує накопичення цифрових документів, їх довготривале зберігання та вільне поширення у відповідності до вимог міжнародного руху Open Access.

Його структура організована відповідно до тематичних спільнот та колекцій, які відображають основні напрями діяльності Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. У ньому представлені нотні видання, наукові статті, монографії, навчально-методичні матеріали, дисертації, автореферати, творчі роботи, а також інші документи, які відображають мистецьку, наукову й освітню діяльність закладу [http://e-archive.knmau.com.ua/]. Структура метаданих цифрового нотного документа (див. додаток Б) забезпечує комплексне представлення нотних видань у цифровому середовищі мистецької бібліотеки. Вона охоплює бібліографічні, музикознавчі, фізичні та технічні характеристики документа, що сприяє його систематизації, ідентифікації, пошуку та забезпеченню доступу до цифрових нотних ресурсів. Використання уніфікованих елементів метаданих створює передумови для інтеграції цифрових нотних колекцій у сучасні електронні каталоги та бібліотечні інформаційні системи. Особливе місце займає цифрова нотна колекція, яка містить як сучасні видання, так і історичні нотні пам'ятки, твори українських і зарубіжних композиторів, редакції музичних творів та авторські композиції викладачів академії.

Варто враховувати, що значна частина нотних документів існує лише в обмеженій кількості друкованих примірників, що ускладнює їх використання. Оцифрування таких матеріалів забезпечує їх довготривале збереження, мінімізує фізичне зношення оригіналів і водночас значно розширює доступ до них. Таким чином, Інституційний репозиторій Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського функціонує не лише як електронна бібліотека, а як інструмент цифрового збереження музичної спадщини України. Виконання цієї місії здійснюється за допомоги «програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Масачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Archives Initiative - Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозиторій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та інші» [15].

Концепція розвитку репозиторію передбачає, що при розміщенні твору зареєстровані користувачі (депозитори), кожен документ супроводжують розгорнутим набором метаданих, який включає «бібліографічний опис, ім'я автора, назву, дату публікації, видавця, ключові слова, анотацію, тематичні рубрики та постійне електронне посилання» [15]. Такий підхід забезпечує ефективний тематичний пошук, спрощує цитування документів та сприяє їх інтеграції до міжнародних інформаційних ресурсів. Крім того, користувачі мають можливість переглядати повнотекстові документи безкоштовно, що відповідає сучасним принципам відкритої науки.

Аналіз інституційного репозиторію Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського показав, що у відкритому доступі представлена інформація про наповнення репозиторію (станом на липень 2026 р. – 854 документи), проте офіційна статистика використання ресурсу (кількість переглядів, завантажень, географія користувачів, рейтинги документів тощо) не оприлюднюється. Така ситуація може бути пов'язана із низкою причин, серед яких можна виокремити технічні і соціальні. Серед технічних: не активований або закритий для користувачів модуль статистики. На таку думку наводить відсутність посилання Statistics на окремих сторінках документів, яке зазвичай присутнє в DSpace. Серез соціальних – низький обсяг трафіку в ситуації, коли сайт відвідують лише кілька сотен користувачів на місяць або спеціалізований характер сайту, ресурси якого мають достатньо вузьку аудиторію. В цьому випадку можна зробити припущення, що ресурс має відносно невеликий, спеціалізований трафік, якого недостатньо для формування статистично надійних оцінок у Similarweb. В той же час слід зазначити, що репозиторій Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського індексується пошуковою системою Google, що забезпечує доступність його документів до користувачів Інтернету. Документи можуть бути представлені в Google Scholar, однак сервіс не надає відкритої статистики щодо кількості проіндексованих матеріалів. Така ситуація дає підстави для висновку, що репозиторій Національної музичної академії

України імені П. І. Чайковського перебуває на етапі подальшого розвитку. Важливими напрямами його діяльності має стати збільшення обсягів цифрових нотних колекцій, розширення спектру музичних матеріалів, удосконалення спеціалізованих музикознавчих метаданих (зокрема зазначення жанру, складу виконавців, форми твору тощо). Одним із перспективних напрямів розвитку є використання міжнародних музичних стандартів опису цифрових об'єктів. Реалізація цих завдань сприятиме підвищенню практичної й наукової цінності ресурсу та його інтеграції до світових цифрових музичних бібліотек.

Серед цифрових нотних колекцій України важливе місце посідає онлайн-бібліотека української музики Національної спілки композиторів України, яка «надає доступ до величезної нотної колекції творів українських композиторів та музикознавчої літератури» (https://nuculibrary.com.ua/) [26]. Її вебресурс представлений також англомовним розділом. Ресурс створений для поширення української музичної спадщини і містить авторські нотні видання, партитури, камерну та симфонічну музику. Онлайн-бібліотека містить нотні колекції українських композиторів: Е. Адамцевича, О. Билаша, М. Дилецького, А. Филипенко, Л. Грабовського, В. Камінського та інших. Її важливою складовою є ноти: українських опер, балетів, ораторій, кантат; української музики для симфонічного та духового оркестрів; українська музика для оркестру народних інструментів, камерного оркестру, камерного ансамблю; українська хорова музика та українська музика для сольного інструменту. Онлайн-бібліотека містить твори українських музикознавців, музикознавчу літературу про українську музику, збірки партитур, а також українську музику для вар'єте симфонічного оркестру. Для дипломного дослідження важливо проаналізувати показники відвідувань, середнього часу перебування на сайті, кількість відвідувань за країнами, які б свідчили про загальну інтенсивність використання ресурсу, розмір аудиторії та потенційну зацікавленість користувачів матеріалами, міжнародне поширення української музики, але отримати числові показники діяльності бібліотеки не вдалося.

Прикладом окремих нотних матеріалів в складі більш широкого гуманітарного фонду може слугувати Електронна бібліотека Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України (Інститут мистецтвознавства - Музикознавство) [9]. Цей важливий науково-інформаційний ресурс поєднує функції цифрового архіву, дослідницької платформи та культурного сховища. Нотні матеріали в його складі представлені як частина більш широкого цифрового ресурсу, який виконує завдання збереження наукових публікацій співробітників, забезпечення доступу до фольклорних та етнографічних матеріалів, цифрової репрезентації мистецтвознавчих досліджень. Електронна бібліотека містить фольклорні архіви, які містять записи народних пісень, обрядів, текстів усної народної творчості та етнографічні матеріали, що відображають регіональну культурну різноманітність України [9]. Контент-аналіз сайту засвідчив, що цю бібліотеку не можна вважати повноцінним репозиторієм нот, скоріше це науково-етнографічний архів із музичними вставками. Він містить обмежений, але науково цінний нотний матеріал, який функціонує не як самостійна нотна колекція, а як складова етномузикологічних, фольклористичних і мистецтвознавчих досліджень. Ноти виступають складовою наукових публікацій: вони іноді вбудовані в монографії, статті з музикознавства, подаються як ілюстративний матеріал до аналізу українських традицій. Її значення полягає насамперед у документуванні української усної музичної традиції та збереженні фольклорних мелодій у нотованій формі. Якщо аналізувати з точки зору змісту, то на відміну від класичних нотних бібліотек, які були розглянуті в параграфі 1.2, акцент зроблено на автентичний фольклор, а не академічні партитури.

Таким чином, електронна бібліотека ІМФЕ НАН України не є класичною нотною бібліотекою, а виступає науковим архівом фольклорної музичної традиції, де нотні матеріали виконують функцію наукової фіксації культурної української пам’яті. Однією з небагатьох українських цифрових ресурсів, який має окрему тематичну колекцію «Ноти» є цифрова бібліотека «Буковінензія»

(https://bucovinensia.chnu.edu.ua/). Роботи з оцифрування нотних колекцій розпочато і бібліотекою ХНАТОБ ім. М. В. Лисенка (додаток 1), але вона знаходиться лише на початковому етапі створення нотної цифрової колекції.

Аналіз нотних колекцій цифрових бібліотек та репозиторіїв України свідчить про те, що «упродовж останнього десятиріччя відбулися кардинальні зміни каналів і способів доступу до бібліотечних фондів» [17, с. 20]. Разом з тим, нотні колекції українських цифрових ресурсів поки що слабо представлені в доступній статистиці. Ключовими напрямками розвитку українських нотних цифрових бібліотек є розгортання проєктної діяльності та розширення відкритого доступу.

2.2. Перспективи цифровізації нотних фондів мистецьких бібліотек

Перспективи цифровізації нотних фондів мистецьких бібліотек базуються на використанні світового досвіду та адаптації кращих міжнародних практик до українських реалій. Ознайомлення зі світовими практиками цифрового представлення нотних фондів, здійснене в параграфі 1.2 допомагає виробити ефективні механізми інтеграції українських нотних видань до міжнародних цифрових бібліотек. Формування цифрових нотних колекцій в Україні, аналіз якого представлено в параграфі 2.1., дозволяє виявити шляхи та напрямі підвищення їх доступності і впізнаваності в світовому культурному просторі.

Світові практики розвитку цифрових нотних колекцій свідчать про активне впровадження цифрових технологій, міжнародних форматів бібліографічного опису, електронних каталогів, репозиторіїв та сервісів віддаленого доступу до нотних документів. Відповідно тенденції розвитку українських нотних колекцій розвиваються в напрямах:

1. цифровізації та управління фондами;

2. запровадження технологій відкритого доступу;

3. організації користувацьких сервісів та формування інтегрованого інформаційного простору.

Інформаційно-ресурсна база мистецької бібліотеки формується із вузькоспеціалізованих колекцій, які можуть містити не лише книги й періодичні видання, але й альбоми, ноти, репродукції творів мистецтва, афіші, листівки, ескізи, аудіо- та відео-матеріали. Для користувачів важливим є не лише текстова інформація, але й аудіальний та мультимедійний контент. Значні питання виникають в ході збереження та оцифрування мистецьких документів, нотних матеріалів оскільки вони часто виготовлені на папері низької якості, мають нестандартні формати або містять кольорові зображення. Фотографії, плівки, магнітні записи та інші аудіовізуальні матеріали зазвичай швидко втрачають свої властивості, саме тому їх оцифрування є важливою сучасною формою представлення інформації.

Світова практика має цікаві приклади проєктів з оцифровування великих масивів нотних матеріалів. Так в ході реалізації проєкту Bodleian Libraries (Oxford) у 2011-2013 рр. під назвою «What's the Score at the Bodleian?» (https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid%3Aab8ed892-e33f-4d41-951d-616f2334705b?utm_source=chatgpt.com), було оцифровано 64 коробки невпорядкованих і некаталогізованих нот переважно фортепіанної музики 1860-1880-х років. До цієї роботи було залучено користувачів, розроблено перелік базових метаданих, технології консервації, умови онлайн-доступу, краудсорсингу та, навіть, онлайн-виконання творів.

Потужний цифровий ресурс нотних видань містить колекція цифрових нот університету Колорадо (Колекція цифрових нотних записів Університету Колорадо | Цифрова бібліотека). Проєкт розпочато у 2005 році, і сьогодні цифрова колекція нот налічує понад 150 000 примірників, включно з нотами кінця XVIII-XX століття. Оцифрована частина включає видання 1890-1922 років. В ході створення цієї колекції практично вперше в світовій практиці розроблялась технологія каталогізації та формування метаданих нотних матеріалів. Участь

в реалізації цього проєкту приймали три кампуси, які складають систему Університету Колорадо: Центр вищої освіти Аурарії, Метрополітенський державний коледж Денверу та Університет Колорадо в Денвері. Цифрова бібліотека містить ряд унікальних, локально створених колекцій, доступ до яких надається викладачам, співробітникам і студентам. Її основою є кросплатформна програмна система Luna Insight, призначена для збереження, управління й відображення централізованих колекцій цифрових об'єктів, таких як зображення, відео та звукові файли.

Університет Індіани (Indiana University) у 2004 році розпочав роботу з каталогізації та оцифрування нотних матеріалів чотирьох установ-партнерів: бібліотеки Lilly університету Індіани, Державного музею Індіани, Історичного співтовариства Індіани, та Індіанської державної бібліотеки (Lilly Library, Indiana State Museum, Indiana Historical Society та Indiana State Library). Роботу розпочато із оцифровування колекцій американських нот, наявних в установах-партнерах. Результатом цього проєкту «IN Harmony: Sheet Music from Indiana» стало 10 000 оцифрованих нотних видань, доступ до яких можна отримати на одному веб-сайті (https://webapp1.dlib.indiana.edu/inharmony/projectinfo/digitizeProcess/index.jsp?utm_source=chatgpt.com). Важливою особливістю цього проєкту є двуетапна процедура контролю якості. На першому етапі реалізовано автоматичний процес контролю якості, який гарантує наявність коректних і добре сформованих файлів. Після автоматичного контролю якості частина файлів перевіряється фахівцями з метою забезпечення гарного візуалу. Кінцевий продукт партитур для друку представлено в PDF-форматі, оптимізованому як для швидкості друку, так і для читаності.

Проєкт зі створення цифрової колекції друкованих нот XVI та XVII століть реалізовано Баварською державною бібліотекою. Наявні 2200 комплектів друкованих нот XVI та XVII століть було оцифровано протягом 2012-2016 рр. та безкоштовно опубліковано онлайн. В 2017 р. до реалізації

проєкту доєдналась Саксонська державна бібліотека та університетська бібліотека Дрездена (Проєкти). Фінансування проєкту здійснював Німецький дослідницький фонд через Спеціалізовану інформаційну службу з музикознавства. Важливо зазначити, що це приклад одного із довготривалих проєктів, який передбачав п'ять етапів, включно до 31.12.2026 року (Спеціалізована інформаційна служба з музикознавства (musiconn)).

Проєктна діяльність в напрямі оцифрування нотних колекцій розгортається і в Україні. На особливу увагу заслуговує український культурно-освітній проєкт, який має на меті створення цифрової бібліотеки нот творів українських композиторів Ukrainian Scores (Українські ноти). Проєкт започатковано у березні 2022 р. після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну, коли іноземні музиканти почали активно звертатись по ноти українських композиторів. «Оркестри, ансамблі та солісти з усього світу шукали український репертуар, бажаючи бути з Україною через музику. Проєкт покликаний зробити українську академічну музику доступнішою для виконавців у всьому світі, сприяти її популяризації та збереженню національної музичної спадщини» (https://ukrainianlive.org/ukrainian-scores?utm_source=chatgpt.com). «Сьогодні бібліотека містить понад 3000 творів, від барокових хорових концертів до музики, написаної в наш час. Вона охоплює симфонічний, камерний, вокальний та сольний репертуар, від композиторів як відомих, так і давно забутих. Кожна партитура є або суспільним надбанням, або надається за згодою композитора, тому її можна вільно виконувати. З моменту свого запуску «Українські партитури» допомагають музикантам багатьох країн виносити українську музику на свої сцени. Кожен концерт є невеликим актом культурної присутності, нагадуванням про те, що Україна має свій власний, самобутній та багатовіковий голос у європейській музиці» (https://ukrainianlive.org/ukrainian-scores?utm_source=chatgpt.com).

Ukrainian Scores є частиною платформи Ukrainian Live Classic, присвяченої українській класичній музиці, створеної спільно з Львівським будинком органної

та камерної музики (https://ukrainianlive.org/mediakit?utm_source=chatgpt.com). Поряд із партитурами, користувачі можуть прослуховувати сотні записів у застосунку Ukrainian Live Classic, який містить найбільшу базу даних українських нот.

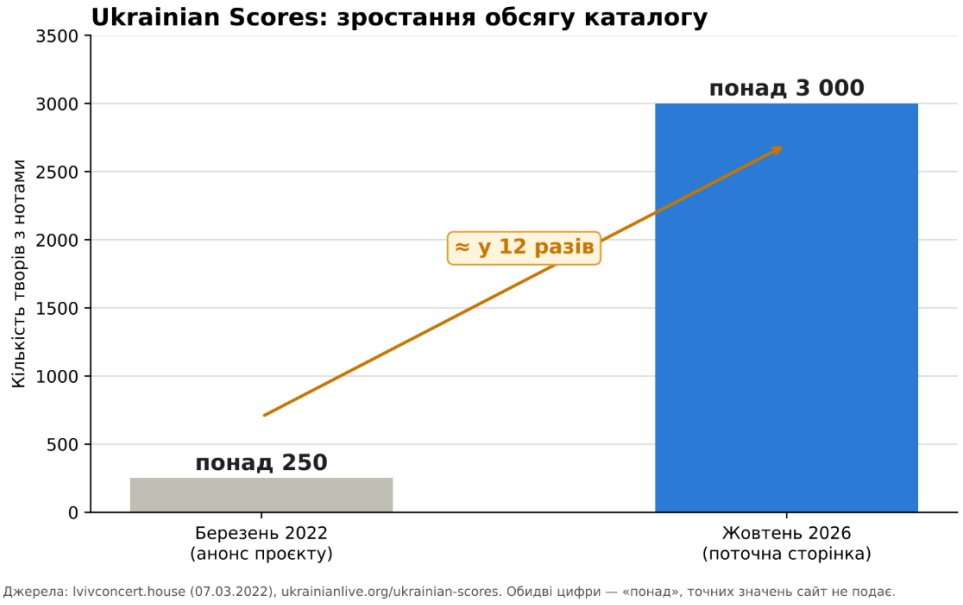

Рис. 2.2.1 Зростання обсягу каталогу Ukrainian Scores.

Статистичні показники, отримані за допомоги сервісу Similarweb за вересень 2026 р. фіксують глибину перегляду, яка дорівнює 2,33 сторінки за візит. Цей показник є дещо більшим, ніж Mutoria приблизно на 18 %. Це може свідчити про цілеспрямовану аудиторію, яка в ході пошуку перемикається між розділами, каталогами та композиторами. Тривалість одного візиту становить 1,07 порівняно із 1,13, тобто відвідувачі Ukrainian Scores переглядають більше сторінок, але не затримуються довше. Вони прагнуть швидко знайти твір і завершити пошук. Сервіс також фіксує показник відмов, який в каталозі Ukrainian Scores становить 37,22% порівняно із 52,5% Mutoria.

Рис. 2.2.2 Залученість аудиторії Ukrainian Scores

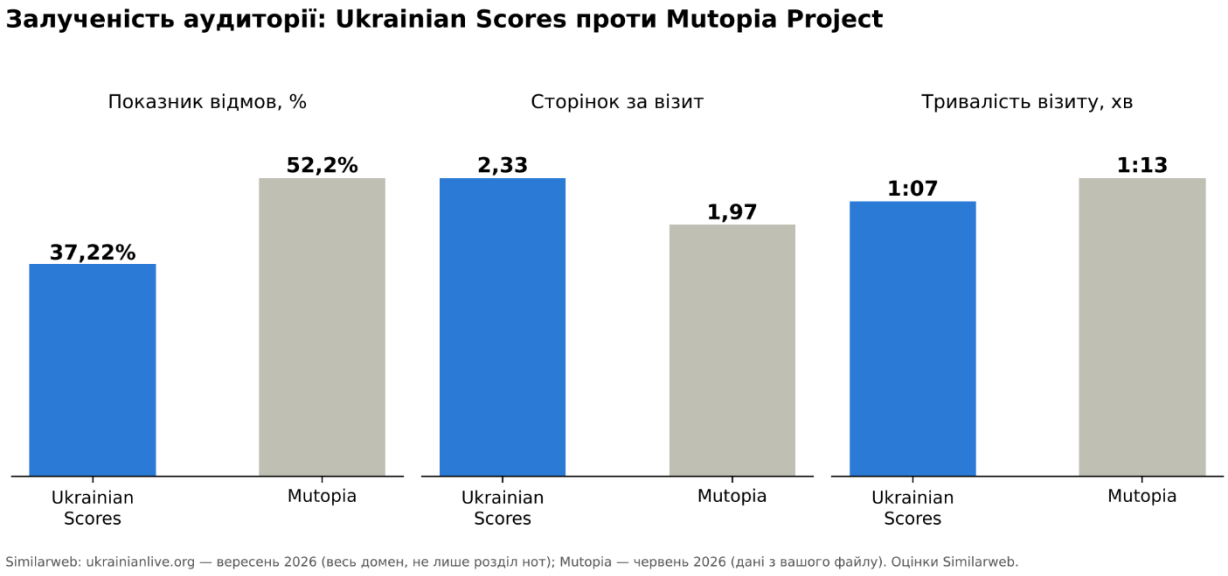

Рис. 2.2.3 Порівняльна характеристика залученості аудиторії Ukrainian Scores та Mutoria

Таким чином, Ukrainian Scores знаходиться лише на початковому етапі своєї діяльності, започаткувавши електронну бібліотеку нот українських композиторів, матеріали якої орієнтовані на музикантів, диригентів, оркестрів і дослідників. Розгортання цифрових нотних колекцій мистецьких бібліотек України потребує від бібліотечних фахівців активної роботи з трансформації бібліотечно-інформаційного обслуговування. Ця діяльність в цифровому інформаційному просторі поєднує традиційні форми бібліотечного

обслуговування та цифровий сервіс у віддаленому режимі. Останній формат дає багато переваг користувачам. Ці переваги пов'язані із тим, що дослідник, студент, викладач або виконавець можуть отримати доступ до цифрової копії рідкісного альбому, каталогу виставки чи нотного видання незалежно від місця знаходження, практично в форматі 24/7. Цифровізація мистецьких, зокрема нотних колекцій, сприяє також і утриманню в належному стані оригіналів, що є важливим фактором збереження рідкісних та унікальних фондів.

Водночас, слід зазначити, що створення цифрових копій і формування електронних ресурсів є лише одним із етапів збереження та актуалізації культурного надбання. Сьогодні фахівці мають працювати над вирішенням низки питань, пов'язаних із інформуванням потенційних користувачів про наявні ресурси, популяризувати бібліотечні фонди та залучати нову аудиторію до взаємодії із музичною спадщиною.

Сучасне інформаційне середовище пропонує низку можливостей для реалізації цих завдань. Одним із дієвих способів комунікації між бібліотеками, їх електронними колекціями та споживачами нотних документів є соціальні мережі. «Присутність бібліотечних установ у соціальних мережах, мессенджерах, відеохостінгах є важливою умовою виходу на широкі простори комунікації. Сторінки бібліотек на платформах «Фейсбук», «Інстаграм», «Ютуб» тощо є не лише зручними каналами комунікації з користувачами, а й майданчиками для обговорення культурних і наукових питань, популяризації ролі бібліотек у підвищенні рівня цифрової грамотності суспільства, збереженні національної культурної спадщини та її розкритті для наступних поколінь» [17]. Дійсно, використання соціальних мереж дає мистецьким бібліотекам можливість не лише поширювати інформацію про оцифровані нотні видання, а й представляти історію музичних творів, розповідати про видатних композиторів і виконавців, висвітлювати діяльність музичних установ.

Аналіз присутності мистецьких бібліотек України в соціальних мережах свідчить про початковий етап цієї діяльності, коли комунікація з користувачами здійснюється в рамках університету або наукової установи. Так в мережі Facebook окрема сторінка наявна лише у відділі музичних фондів НБУВ, активно підтримується також сайт відділу. Важливо зазначити, що на відміну від інших досліджуваних ресурсів, інформаційний розділ відділу музичних фондів Інституту книгознавства на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, постійно оновлюється. В 2026 році там з'являлися матеріали про поповнення фондів книжками та звукозаписами, новими нотними колекціями, відбулась презентація «Двомовного видання лібрето С. Жадана «Вишиваний. Король України». Активно функціонує музична вітальня, в якій відбулась низка творчих зустрічей з талановитими митцями Сергієм Бідусенком, Андрієм Міцаєм. Відділ музичних фондів активно комунікує із переважно професійною аудиторією – музикознавцями, музикантами, дослідниками, викладачами та здобувачами, яким пропонується інформація про наявні колекції, нотні та музикознавчі матеріали, ювілейні дати, концерти та новини фонду.

В мережі Facebook функціонує також сторінка бібліотеки Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського (https://www.instagram.com/nmaulib?utm_source=chatgpt.com). Репозиторій виступає лише як частина її цифрової складової. Ця сторінка має понад 1,1 тис. підписників, містить інформацію про наявні фонди, цифрові колекції, нові надходження, ювілейні матеріали та презентації науковців. Нотні колекції репозиторію представлені через бібліотеку НМАУ, віртуальні виставки, що можна вважати цілком доречним і логічним. Крім того, наявним є телеграм-помічник бібліотеки НМАУ (https://t.me/NmauLib_bot?utm_source=chatgpt.com).

Стосовно інших мистецьких бібліотек, об'єктів нашого дослідження, слід зазначити, що вони володіють потужними інформаційними ресурсами,

але їх окремої присутності в соціальних мережах не виявлено. Частіше за все комунікація з користувачами здійснюється через представництво наукових бібліотек університетів або наукових установ, що є важливим, але з погляду цифрової популяризації ці електронні бібліотеки залишаються недостатньо проявленими в інтернет-просторі.

Таким чином, слід зазначити, що нотні колекції мистецьких бібліотек України є дуже цінним цифровим контентом, який охоплює і ноти українських композиторів і музикознавчу літературу, але його недостатньо активно поширюють через соціальні мережі та інші цифрові канали. Разом з тим, така можливість існує і її мають використовувати бібліотечні фахівці шляхом дописів у Facebook про надходження нових партитур українських композиторів, публікацій фрагментів рукопису в Instagram, повідомлень в Telegram про цифрові виставки або відео на YouTube. Саме такий підхід сприятиме формуванню інтегрованого інформаційного простору, який поєднує традиційні паперові фонди нотних документів, цифрові ресурси та зовнішні мережеві комунікації в єдину систему обслуговування користувачів.

Діяльність з формування інтегрованого бібліотечного простору мистецької бібліотеки має розпочинатись із практично одночасної роботи зі створення «професійного простору, тобто компетенції бібліотечних працівників, їх готовності до впровадження інновацій та роботи щодо інформаційного забезпечення громади; інформаційного простору – інформаційно-ресурсної бази бібліотеки, яка містить бібліотечні фонди, різні типи і види документів (на паперових, електронних носіях, текстові, графічні, аудіо- та відео, інші); фізичного простору – передбачає особливості організації інтер’єрів бібліотек, створення відповідних комфортних умов для роботи та відпочинку» [1]. Ці складові є базовими для бібліотек різних видів, але мистецькі бібліотеки є особливим видом бібліотечних установ. Їх діяльність спрямована на збирання, збереження, опрацювання та надання доступу до інформації у сфері мистецтва і, відповідно, значну частину їх фондів

становлять рідкісні та унікальні документи, які мають культурну та історичну цінність. У сучасних умовах саме поєднання традиційних і цифрових технологій дає змогу мистецьким бібліотекам ефективніше виконувати свою культурну, освітню та інформаційну функції.

Висновки

В результаті проведеного дослідження було комплексно проаналізовано досвід формування та використання цифрових нотних колекцій закордонних бібліотек і бібліотек України. Ці колекції були представлені як важлива складова культурної та мистецької галузі країни і світу. Встановлено, що існує значний розрив між світовою практикою генерації і використання цифрових нотних колекцій та українською практикою їх створення. Цей розрив певною мірою зменшується, але поки що залишається достатньо вагомим. Фізичний стан частини нотних фондів в мистецьких бібліотеках України, низький рівень систематизації окремих колекцій, а також обмеженість доступу для віддалених користувачів створюють перепони для їх використання.

Мистецька бібліотека розглядається як різновид спеціалізованої бібліотеки, яка забезпечує формування, збереження, наукове опрацювання та використання документних ресурсів з різних видів мистецтва, здійснює інформаційний супровід мистецької творчої діяльності, науки, освіти та сприяє збереженню культурної спадщини шляхом поєднання традиційних бібліотечних технологій із сучасними цифровими комунікаціями.

Цифровізація мистецьких бібліотек розширює її комунікаційний потенціал завдяки інтеграції візуального та аудитивного каналів передачі інформації. На відміну від більшості документних бібліотечних ресурсів, нотні документи мають поліканальний характер сприйняття. Їхній інформаційний потенціал повною мірою реалізується лише за поєднання візуального сприйняття нотного запису з аудитивним сприйняттям музичного

звучання. Саме цифрові нотні колекції забезпечують інтеграцію цих каналів комунікації, що значно підвищує ефективність інформаційного обслуговування користувачів мистецьких бібліотек.

Аналіз цифрових колекцій нотних видань у мистецьких бібліотеках базується на вивченні досвіду роботи найвідоміших світових колекцій: Petrucci Music Library (IMSLP), Choral Public Domain Library (CPDL), Mutopia Project. Він свідчить про те, що в світі практично сформувалась система сучасних електронних музичних ресурсів, які виконують низку функцій в загальній системі цифрових бібліотек. Провідними функціями є акумулювання значного нотного масиву музичних творів різних епох і жанрів, організація їх збереження, надання глобального відкритого доступу до музичної спадщини, створення умов для її широкого використання, забезпечення єдиного доступу до розподілених колекцій. Діяльність світових нотних колекцій базується на принципах відкритого доступу, колективного створення контенту, стандартизації метаданих. Інтеграція сучасних технологій MusicXML, MEI та MIDI у цифрові нотні колекції забезпечує не лише зберігання нотного тексту, а його інтерактивне відтворення, аналіз і використання. Це значно розширює функціональні можливості мистецьких бібліотек порівняно з традиційними друкованими нотними фондами. Таким чином, практика свідчить про те, що світовий розвиток цифрових нотних колекцій мистецьких бібліотек поєднує технологічні інновації, відкритий доступ і міжнародну співпрацю із створення нотних ресурсів.

Аналіз питань цифровізації нотних колекцій бібліотеками України засвідчив, що процес оцифрування, створення електронних каталогів та формування цифрових репозиторіїв мистецьких бібліотек є ключовим напрямом модернізації сучасних бібліотечних сервісів. Цифровізація забезпечує не лише збереження оригіналів від пошкодження, але й суттєво розширює можливості доступу для різних категорій користувачів у віддаленому режимі. Унікальний національний інформаційний ресурс генерує

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, яка працює над створенням цифрових колекцій музичних і нотних видань, електронних каталогів нот. Сучасним інформаційним ресурсом виступає Інституційний репозиторій Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Він поєднує функції електронного архіву, цифрової бібліотеки та засобу популяризації результатів творчої й наукової діяльності академії. Його функціонування забезпечує відкритий доступ до нотних колекцій, музикознавчих досліджень, сприяє збереженню музичної культурної спадщини України та відповідає тенденціям розвитку відкритої науки.

В кваліфікаційному дослідженні доведено, що цифрове середовище значно розширює сприйняття інформації для користувача за рахунок можливості синхронного прослуховування, аудіозаписів та відеозаписів професійних виконавців, інтерактивних партитур, MIDI-відтворення як можливого способу автоматичного прослуховування, своєрідної цифрової партитури для комп’ютера. Нотні ресурси створюють певну цифрову екосистему, в якій вони не конкурують між собою, а взаємно доповнюють один одного, формуючи багаторівневу модель збереження музичної спадщини.

Дослідження довело, що сьогодні ми маємо ситуацію певного протиріччя між унікальною науковою цінністю, змістом і обсягом нотних ресурсів і низькою активністю їх використання. Музичні бібліотеки слабо вирішують питання налагодження цифрової комунікації з користувачами, активної присутності мистецьких бібліотек у соціальних мережах. Саме цей напрям є важливим складником їх популяризації, підвищення видимості в інформаційному просторі та розширення можливості взаємодії із різними аудиторіями. Використання цифрових платформ також сприятиме формуванню позитивного іміджу музичних бібліотек та популяризації музичної спадщини.

Таким чином, проведене дослідження свідчить про те, що стратегічним напрямом розвитку цифрових нотних колекцій мистецьких бібліотек України є формування динамічного інформаційного середовища, в якому користувач не лише читає, а й взаємодіє з нотами: слухає, аналізує, порівнює та використовує у навчальній і виконавській практиці. Саме інтерактивність сучасних цифрових нотних колекцій є стратегічним вектором їх розвитку в цифровому суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібліотечний простір: трансформація та організація в сучасному вимірі: метод. рекомендації. URL: http://library.ck.ua/files/2017/10/19/BiblProstir.pdf (дата звернення: 4.09.2026).

2. Бруй О. Відставання на 20 років: цифрова трансформація бібліотек та реальні можливості змін. URL: https://chytomo.com/vidstavannia-na-20-rokiv-tsyfrova-transformatsiia-bibliotek-ta-realnimo zhlyvosti-zmin/ (дата звернення: 4.09.2026).

3. Булахова Г. І. Соціальні мережі як засіб реклами бібліотечної діяльності. URL: http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/97 (дата звернення: 7.09.2026).

4. Бутко Л. В., Василенко Д. П., Саранча В. І. Соціокультурна діяльність бібліотеки в умовах її цифровізації. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2022. № 1. С. 19–26.

5. Відділ музичних фондів Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: https://www.nbuv.gov.ua/node/65

6. Вікі-технології. Створення та редагування статей у Вікіпедії: інформаційно-методичні матеріали / Департамент культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. обл. універс. наук. б-ка; ред.-уклад. М.М. Григор'єва. Харків: ХОУНБ, 2014.

7. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Академперіодика, 2014. 362 с.

8. Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Бібліотечна справа в Україні в XX столітті / НАН України. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, Інститут рукопису. Київ, 2009. 530 с.

9. Електронна бібліотека Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України (Інститут мистецтвознавства - Музикознавство) URL: www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1799

10. Жарінова, А., Ярошенко Т. Депонування результатів інтелектуальної діяльності: виклики й можливості відкритого доступу та відкритої науки для

України // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2023. № 11. С. 62-80.

11. Іванійчук Т. Ю. Цифрова бібліотека як дискурсивний простір: формалізація метаданих і персоналізація інформаційних сервісів в контексті відкритої науки // Концепти, дискурс і етика комунікації: лінгвістичні, журналістські та філософські виміри : матеріали міжкафедр. круглого столу (м. Одеса, 27 березня 2026 р) / упоряд. : М. В. Мамич. Одеса : НУ «Одеська юридична академія», 2026. С. 21-26. URL:https://hdl.handle.net/11300/32787; DOI: https://doi.org/10.32837/11300.32787.

12. Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації : словник-довідник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 328 с.

13. Інклюзивний веб: доступність це просто. URL: https://inclusiveweb.com.ua/ (дата звернення: 24.04.2026).

14. Інституційні репозитарії українських університетів // Nauka. URL: https://nauka.gov.ua/information/instytutsiini-repozytarii-ukrainskykh-universytetiv/ (дата звернення: 20.02.2026).

15. Інституційний репозиторій Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського (http://e-archive.knmau.com.ua/)

16. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. ДСТУ 7448:2013 // URL: https://www.library.kherson.ua/2016/dstu7448-2013.pdf

17. Клименко О., Сокур О. Функціонування українських бібліотек в умовах цифровізації // Вісник Книжкової палати. 2024. №12. С. 19-24.

18. Ковтанюк Ю. Актуальні питання збереженості фондів архівів, бібліотек і музеїв як установ культури в умовах воєнного стану // Бібліотечний вісник. 2024. № 2. С. 12-31 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2024_2_4 (Дата перегляду: 01.10.2026).

19. Кравець Л. Модернізація системи функцій бібліотек в умовах гібридних загроз. Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2023. № 12. С. 125–132. URL: https://doi.org/10.31866/ 2616-7654.12.2023.29358.

20. Кравець Л. Адаптація системи функцій українських бібліотек в умовах воєнного стану // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2023. Вип. 68. С. 150 URL: http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001452149

21. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Трансформація та розширення функцій бібліотек у сучасному інформаційному просторі // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2021. 3, С. 38-44.

22. Мар`їна О. Ю. Цифрова ера культурної спадщини // Культурологія та соціальні комунікації : інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф., 18–19 листоп. 2021 р. / Харк. держ. акад. культури та ін. Харків, 2021. С. 124-125.

23. Мистецька колекція Києво-Могилянської академії. (n.d.). Website. URL: https://dlib.ukma.edu.ua/exhibits/show/art-collection.

24.Morze, N., & Varchenko-Trocenko, L. Використання wiki-технології для організації навчального середовища сучасного університету. // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету, 2015. (1), С. 115–125. URL: https://doi.org/10.28925/2414-0325.2015.1.115n25.

25. Олексин М. Хмарні сервіси як сучасний засіб зберігання ресурсів бібліотек // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2024. Вип. 70. С. 167-182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2024_70_12 (Дата перегляду: 02.10.2024).

26. Онлайн-бібліотека української музики Національної спілки композиторів України. URL: https://nuculibrary.com.ua/ (дата звернення 17.06.2026).

27. Положення про репозитарій Національної музичної академії України // PolozhennyaProRepo_v4_1.pdf

28. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27.01.1995 № 32/95-ВР (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 7. Ст. 45. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80 (дата звернення: 28.09.2026).

29. Українська музична культура : навч. посібник. Київ : ДМЦНЗКМ, 2002. 178 с.

30. Цифрова бібліотека «Буковінензія» URL: https://bucovinensia.chnu.edu.ua/

31.Цифрові колекції. Київський національний університет культури і мистецтв (n.d.). URL: https://dcvisu.knukim.edu.ua/.

32. Фонд нотних видань Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка // URL: https://libenc.korolenko.kharkov.com/dokumentni-fondy/fond-notnykh-vydan-kharkivskoi-derzhavnoi-naukovoi-br-biblioteky-imeni-v-h-korolenka (дата звернення: 12.09.2026).

33. Харківська державна академія дизайну та мистецтв. (n.d.). URL: https://www.ksada.org/ (дата звернення: 17.09.2026).

34. Що таке RAG і як його можна використовувати на практиці? // Hillelblog. URL: https://blog.ithillel.ua/articles/what-is-rag (дата звернення: 08.06.2026).

35. Barbuti, N. Thinking digital libraries for preservation as digital cultural heritage: by R to R 4 facet of FAIR principles. International Journal on digital libraries, 2021. 22(3), 309-318. doi: 10.1007/s00799-020-00291-7

36. Choral Public Domain Library (CPDL) // URL: https://guides.auraria.edu/az/choral-public-domain-library (дата звернення: 09.07.2026).

37. IMSLP (Petrucci Music Library) // URL: https://imslp.org/wiki/Hauptseite (дата звернення: 05.08.2026).

38. Marina O. Y., Davydova I. O., Marin S. O., Kobieliev O. M. Digital Art Collections of Libraries of Higher Education Institutions // University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings. 2025.

39. Marina O. Yu. The digital era of cultural heritage // Culturology and social communications: innovative development strategies: materials of the international scientific conference, November 18–19, 2021 / Kharkiv State Academy of Culture et al. Kharkiv, 2021. pp. 124-125.

40. Mutopia Project

41. Similarweb. URL: https://pro.similarweb.com/.

42. Terrio, Robert D. *Choral Public Domain Library*by Rafael Ornes. *Notes*, vol. 64, no. 4, 2008, pp. 794–96. *JSTOR*, http://www.jstor.org/stable/30164161. Accessed 10 July 2026.

43. Digital Library of the Ukrainian Catholic University (n.d.). URL: https://dlib.ucu.org.ua/collections/browse (дата звернення: 07.09.2026).

ДОДАТКИ

Додаток А

Порівняльна схема світових цифрових музичних ресурсів

Додаток Б

Порівняльна схема українських цифрових музичних ресурсів

Критерій	НБУВ	НМАУ	НСКУ	ІМФЕ
Основний профіль	Бібліотечний	Академічний	Музично-нотний	Науковий
Нотні видання	Так	Не основний напрям	Так	Не основний напрям
Наукові публікації	Так	Так	Так	Так
Електронний каталог / пошук	Так	Так	Так	Пошук по сайту
Архівні матеріали	Так	Академічні матеріали	Не основний напрям	Так
Освітня функція	Так	Виражена	Допоміжна	Виражена
Популяризація музики	Так	Так	Виражена	Так

Додаток В

Ілюстративні матеріали цифрових нотних колекцій

Унікальні оцифровані видання нотної бібліотеки Харківського національного академічного театру опери та балету ім. М. В. Лисенка

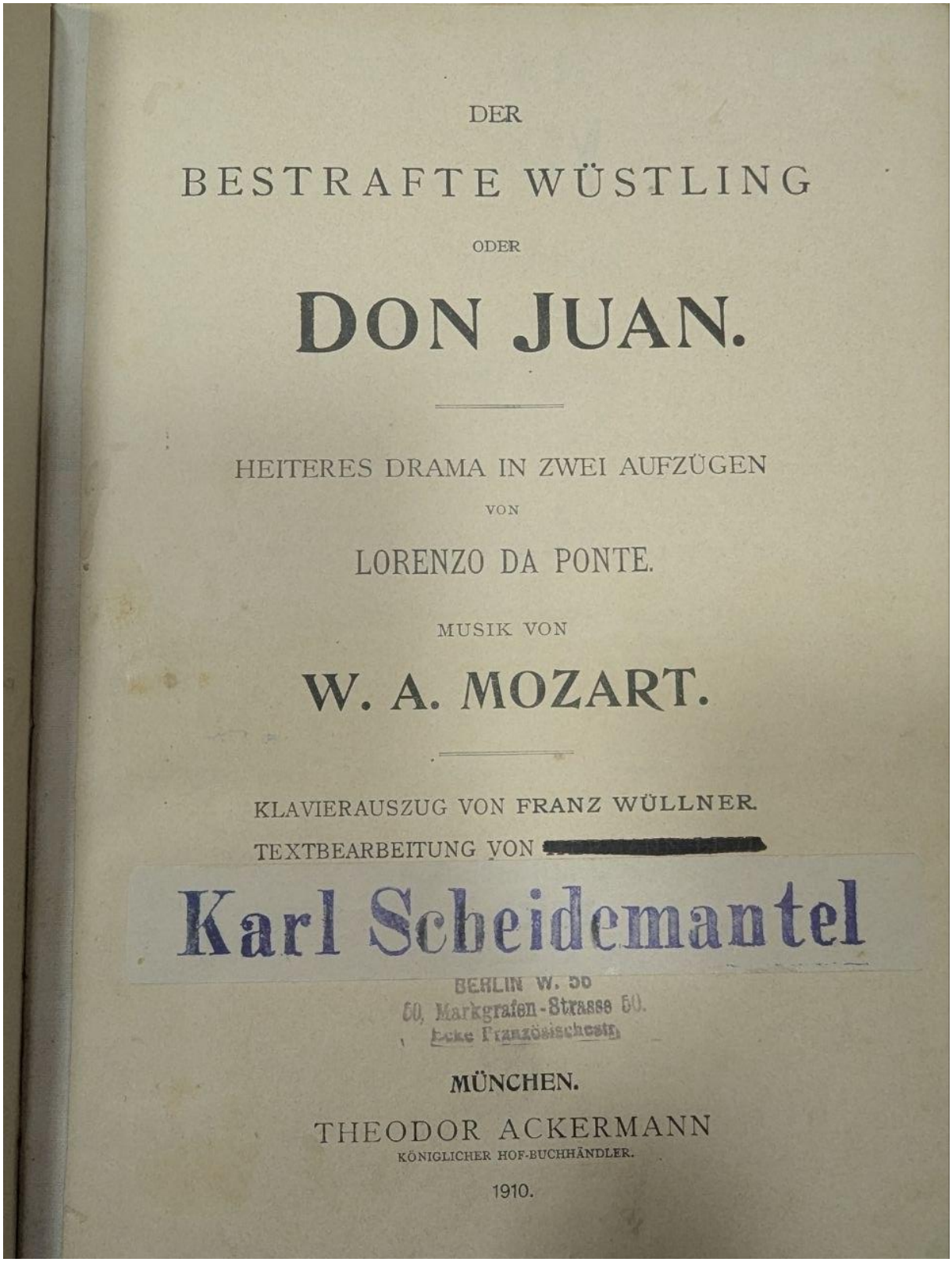

DER

BESTRAFTE WÜSTLING

ODER

DON JUAN.

HEITERES DRAMA IN ZWEI AUFZÜGEN

VON

LORENZO DA PONTE.

MUSIK VON

W. A. MOZART.

KLAVIERAUSZUG VON FRANZ WÜLLNER.

TEXTBEARBEITUNG VON [redacted]

Karl Scheidemantel

BERLIN W. 50
60, Markgrafen-Strasse 60.
Ecke Französischestr.

MÜNCHEN.

THEODOR ACKERMANN
KÖNIGLICHER HOF-BUCHHÄNDLER.

1910.

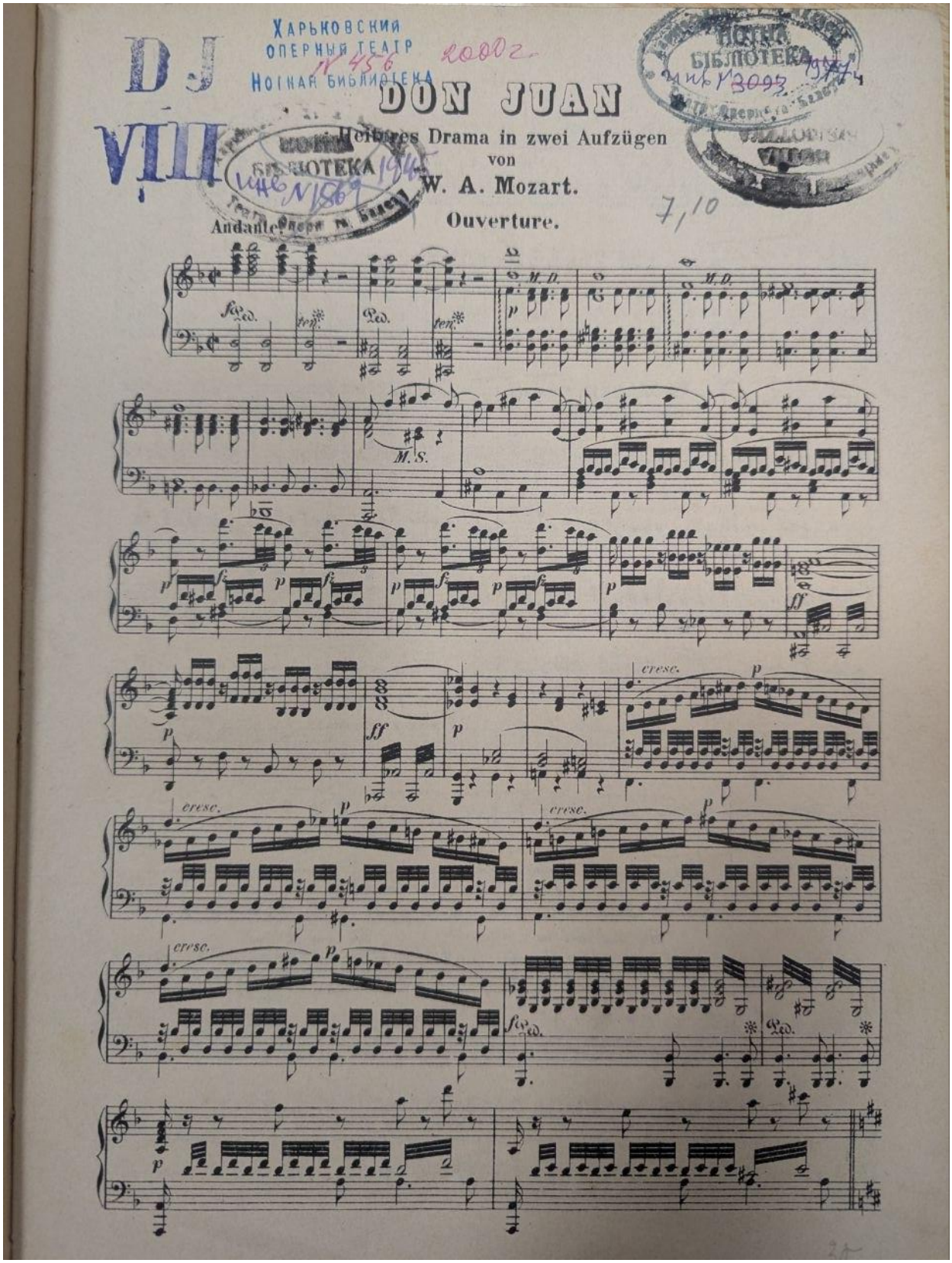
DON JUAN
Heitures Drama in zwei Aufzügen
von
W. A. Mozart.
Ouverture.
Andante.
ХАРЬКОВСКИЙ
ОПЕРНЫЙ ТЕАТР
НОТНАЯ БИБЛИОТЕКА
DJ
VIII
M.D.
M.S.
cresc.

Théâtre National de l'Opéra-Comique
LES
Contes d'Hoffmann
Opéra fantastique en 4 actes.
DE
J. BARBIER et M. CARRÉ
MUSIQUE DE
J. OFFENBACH
Paris CHOUDENS Père et Fils Éditeurs
265, Rue S. Honoré (Prestassomption)
Харьковское Областное Отделение
КНИЖНЫЙ И НОТНЫЙ МАГАЗИН
ул. 1-го Мая (б. Московская) № 6.
СКЛАД и КОНТОРА
ХАРЬКОВ.

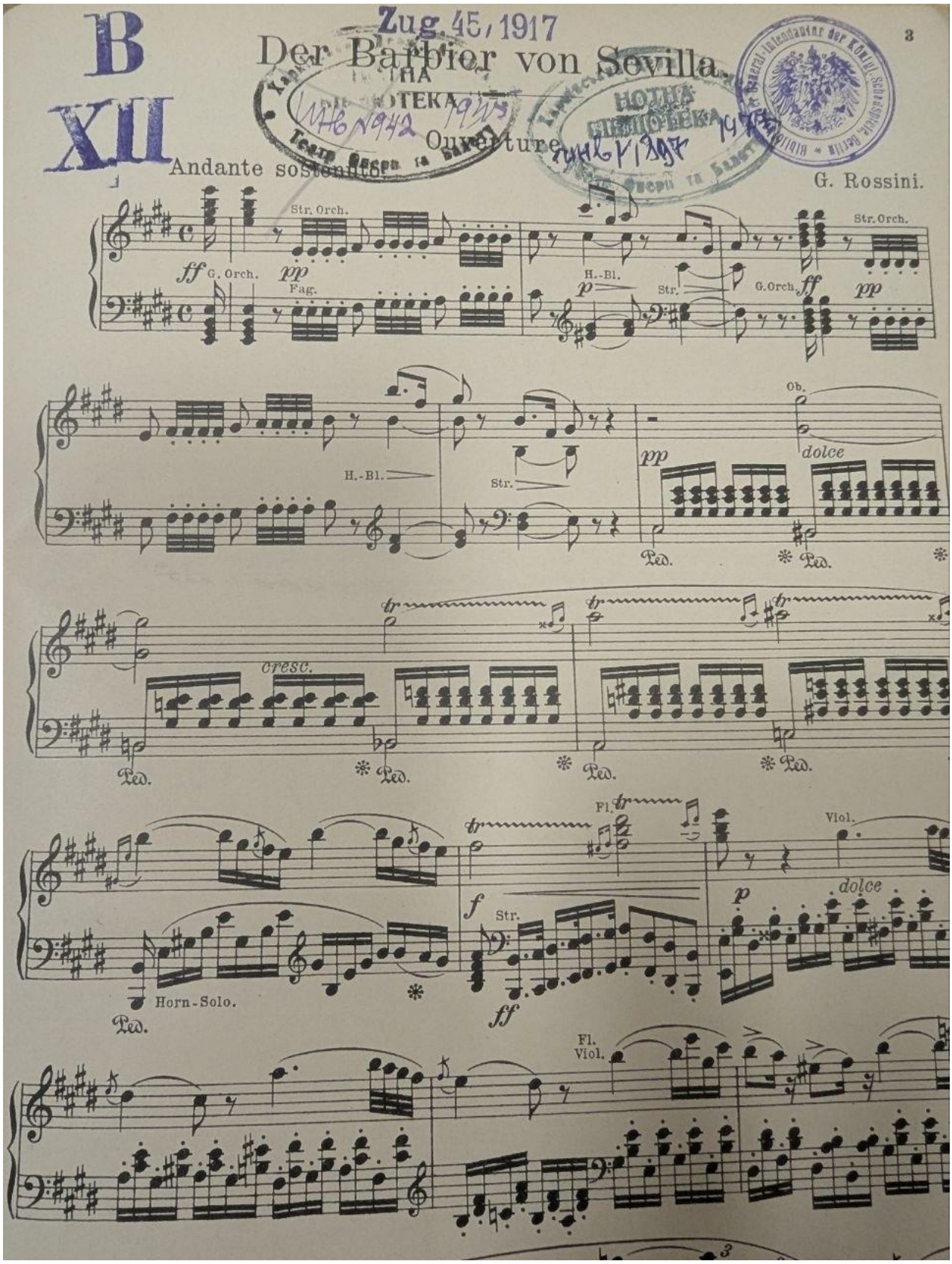
B
XII
Zug. 45/1917
Der Barbier von Sevilla.
3
Ouverture.
Andante sostenuto.
G. Rossini.
Str. Orch.
ff
G. Orch.
pp
Fag.
H.-Bl.
p
Str.
G. Orch.
ff
pp
Str. Orch.
H.-Bl.
Str.
Ob.
pp
dolce
Ped.
cresc.
Fl.
f
Str.
Viol.
p
dolce
Horn-Solo.
ff
Fl.
Viol.

CARMEN
OPER
IN 4 AUFZÜGEN
VON
GEORGES BIZET.
KLAVIERAUSZUG MIT TEXT
VOM KOMPONISTEN
NEU REVIDIERT
VON
DR WILHELM KIENZL
"UNIVERSAL-EDITION"
"AKTIENGESELLSCHAFT
WIEN — LEIPZIG

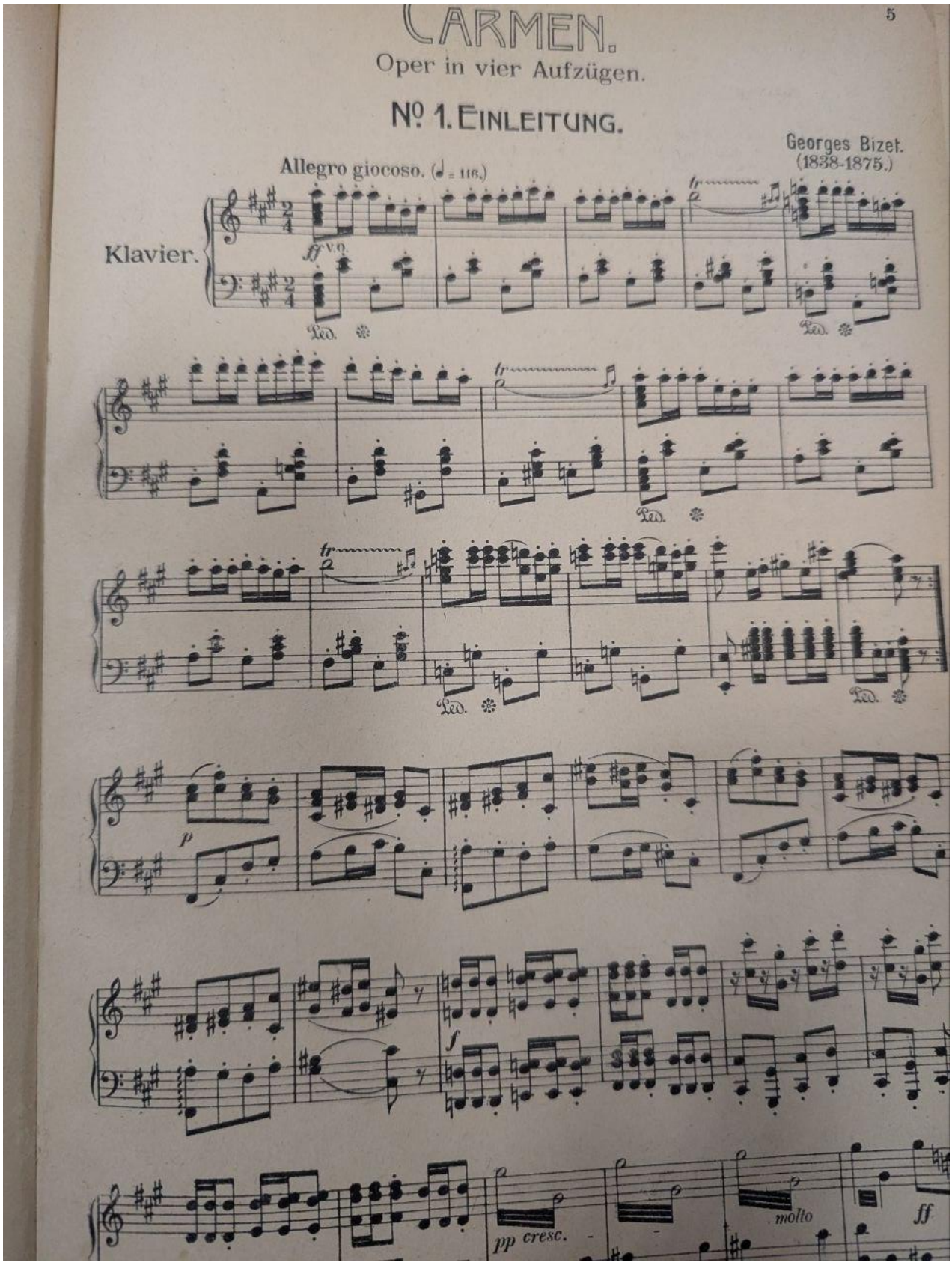
5
CARMEN.
Oper in vier Aufzügen.
Nº 1. EINLEITUNG.
Georges Bizet.
(1838-1875.)
Allegro giocoso. (♩ = 116.)
Klavier.
ff V.O.
Ped.
tr
p
f
pp cresc.
molto
ff

La Traviata
Oper in drei Akten
von
J. VERDI.
Klavierauszug
von
GUSTAV F. KOGEL.
Bearbeitung, Eigentum des Verlegers.
Mit Genehmigung
des Herrn Friedrich Hofmeister in Leipzig.
10027
LEIPZIG
C. F. PETERS.

Додаток Г

Структура метаданих цифрового нотного документа

№	Елемент метаданих	Характеристика	Приклад заповнення
1.	Автор музичного твору	Прізвище та ім'я композитора	Микола Лисенко
2.	Назва твору	Повна назва музичного твору	Молитва за Україну
3.	Жанр та музична форма	Жанрова належність і форма твору	духовний гімн, хорова мініатюра
4.	Рік видання	Рік першого або конкретного нотного видання	1991
5.	Видавництво	Назва видавничої установи, яка здійснила випуск нотного видання	Музична Україна
6.	Інструментальний склад	Відомості про виконавський склад	мішаний хор, фортепіано
7.	Фізичні характеристики оригіналу	Тип документа, обсяг, розмір, матеріал	8 с., 29 × 21 см
8.	Цифровий формат	Формат електронної копії	PDF, TIFF, JPEG
9.	Постійний ідентифікатор документа	Унікальний код або постійне посилання для ідентифікації цифрового об'єкта. DOI, Handle або URI	URI: https://example.org/music/0001 (умовний)
10.	Мова документа	Мова текстової частини нотного видання	українська
11.	Предметні рубрики / ключові слова	Тематичні поняття для пошуку документа	українська хорова музика, духовна музика
12.	Установа-зберігач	Назва бібліотеки або архіву, у фондах якого зберігається оригінал	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
13.	Дата оцифрування	Дата створення цифрової копії документа	15.05.2024
14.	Умови доступу	Інформація про можливість перегляду, завантаження та використання документа	відкритий доступ, перегляд онлайн

Джерело: розроблено автором на основі узагальнення характеристик бібліографічного опису та цифрового представлення нотних документів.